

jakož i příprava embryu transferu jsou součástí projektu BioRescue, který významně podporuje německé ministerstvo pro vědu a výzkum (BMBF) a Nadace ČEZ, a kromě Safari Parku Dvůr Králové, IZW Berlín, Avantey, Ol Pejeta, Kenya Wildlife Service a Wildlife Research and Training Institute se na něm podílí řada dalších subjektů z Evropy, ale i Japonska či USA. Na etickou bezproblémovost celého projektu dohlíží odborníci z Univerzity v Padově. Projekt významně podporuje rovněž keňská vláda, zejména její ministr pro turismus a divokou přírodu Najib Balala.

Přesun nosorožců dvourohých do Rwandy

Jan Stejskal

Základní informace o projektu:

Díky úzké spolupráci zejména s Evropskou asociací zoologických zahrad a akvárií (EAZA), Markem Pilgrimem, viceprezidentem EAZA, ředitelem Zoo Chester a koordinátorem chovu nosorožců černých v Evropě, Vládní radou pro rozvoj Rwandy (Rwanda Development Board, RDB), jež má mimo jiné na starosti ochranu tamní přírody, a Veronikou Vařekovou, českou modelkou podporující ochranu přírody v Africe, bylo v roce 2019 přepraveno pět nosorožců černých východních (*Diceros bicornis michaeli*) ze Safari Parku Dvůr Králové do národního parku Akagera ve Rwandě.

Nosorožci dvouroží v Akageře dříve žili, v roce 2007 zde však byli vyhubeni. Od roku 2010 se situace v parku výrazně zlepšila, park začala spravovat nevládní organizace African Parks, úzce spolupracující se rwandskou vládou, a podařilo se jí pytláctví snížit na tak nízkou úroveň, že se populace zvířat v parku začaly spontánně obnovovat. Díky výraznému zlepšení bezpečnosti mohli být v roce 2017 do parku reintrodukováni nosorožci, kteří byli přivezeni z Jihoafrické republiky.

Kvůli omezené genetické diverzitě této skupiny však představitelé Akagery hledali i další zdroj nosorožců, kteří by mohli k obnovení populace přispět. Pro převoz z Evropy bylo koordinátorem chovu vybráno pět nosorožců. Po přesunu se všechna zvířata postupně aklimatizovala na místní podmínky. Bohužel, v roce 2020, osm měsíců po přesunu starší samec uhynul. Šestnáct měsíců po přesunu, v době, kdy už se volně pohybovala v divoké přírodě, uhynula po střetu se slonem i nejstarší samice.

V červenci byly do výběhu ke sterilizovanému samci Owuanovi převezeny dvě samice nosorožce bílého jižního, které by se v budoucnu mohly stát náhradními matkami pro embrya nosorožců bílých severních. (rmbtr)

Po odběrech oocytů od samice nosorožce bílého severního Fatu bylo v průběhu roku 2021 vytvořeno celkem 8 embryí, tedy zatím za jeden rok nejvíc od začátku odběrů. (am)

V národním parku Akagera si nosorožci vytvořili zřetelná teritoria a pěkně se v nich usadili. Na snímku je v popředí samice Olmoti a za ní samice Jasiri. (dbanp)

Samec Mandela. V průběhu roku byl často vidán se samicí Jasiri, s níž se obecně pohybovali v rozsáhlejšímu prostoru a vyráželi do větší vzdálenosti než Olmoti. (dbanp)

Vývoj v roce 2021:

Všichni tři nosorožci byli v roce 2021 v pořádku – stále obývají území o rozloze zhruba 2 500 hektarů. Podobně jako v roce 2020 žili některé týdny odděleně, jindy zase byli pozorováni společně. Všichni si vytvořili zřetelná teritoria a pěkně se v nich usadili. Olmoti se nadále setkávala s Jasiri a Mandelou, často ale zůstávala sama, pokud se zbylá dvojice příliš vzdálila od jádra jejího areálu. Mandela s Jasiri se obecně pohybovali v rozsáhlejšímu prostoru a vyráželi do větší vzdálenosti než Olmoti.

V září a říjnu Olmoti jevila známky pokročilé březosti. S přibližujícím se termínem porodu strážci pozorovali, že se pohybuje v relativně malém centru svého teritoria a nevydává se tak daleko jako běžně. Dne 14. října stopaři našli Olmoti s mládětem. Byla ostražitá a držela se v blízkosti mláděte. Stopaři si udržovali odstup, ale potvrdili, že mládě bylo naživu. O den později stopaři našli Olmoti a mládě ve stejné oblasti jako předchozí den, mládě ale bohužel nebylo naživu – přes noc uhynulo. Nebyly na něm nalezeny žádné známky vnějších zranění a tým proto došel k závěru, že mládě prostě neprosplávalo, pravděpodobně proto, že se mu z nějakého důvodu nepodařilo nakojit. Olmoti byla poté pečlivě pozorována, pohybovala se normálně a byla v dobrém zdravotním stavu. Ačkoli se ztráta mláděte může zdát tragická, je relativně běžné, že si matka s odchovem prvního mláděte ne vždy poradí, a i vlastní narození mláděte je tak vlastně dobrým znamením, že nosorožci jsou i po přesunu schopni se rozmnožovat. Tým v Akageře očekává, že na své další mládě už bude Olmoti lépe připravena.

Páření bylo ostatně pozorováno i mezi Mandelou a Jasiri, takže vše nasvědčuje tomu, že se všechna tři zvířata dobře adaptovala a s životem ve volné přírodě už jsou spokojena.

Přesun pěti nosorožců do Rwandy byl nákladnou záležitostí, proto bychom chtěli znovu velice poděkovat všem sponzorům a podporovatelům, kteří na transport přispěli: Veronika Vařeková, Ministerstvo životního prostředí ČR, Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií, African Parks, Rwanda Development Board, Chester Zoo, IPGL, Mantis, Petr Dobias, Safari Gastro, ČSOB, Ree Park Safari, Emmanuel Cioffi, Zdeněk Lorenc, Laurent Lamothe, Francis Hellyer, Plzeňský Prazdroj, RC Europe, Safari Zoo Services, Leipzig Zoo, Charles F. Rockefeller, Urbanlux/TOMS, Unie českých a slovenských zoo, Zoo Hodonín, Jiří Kalfař, Adventura, Přemysl Rabas, Tereza Maxová.